

Stockholm 2017-04-19

Regeringskansliet, Miljö- och energidepartementet
103 33 STOCKHOLM

m.registrator@regeringskansliet.se

kopia: m.remisser-energi@regeringskansliet.se

Energikommissionens betänkande Kraftsamling för framtidens energi (SOU 2017:02).

Dnr: M2017/00026/Ee.

Energimyndigheten har inbjudit Svenska Träbränsleförbundet att besvara remiss av Energikommissionens betänkande: *Kraftsamling för framtidens energi (SOU 2017:02)*. Svenska Träbränsleförbundet har följande synpunkter:

Sammanfattningsvis

Svenska Träbränsleförbundet välkomnar målet om 100 procent förnybar elproduktion. Förbundet är också positivt till att effektivisera elanvändningen, men målet hade kunnat formuleras annorlunda. Tyvärr ser vi även problem med det lagda förslaget om förlängt och utökat elcertifikatsystem då det riskerar ge alltför stor mängd oplanerad produktion och följaktligen tider med både över- och underskott av el. Elcertifikatsystemet bör därför justeras så att det premierar investeringar i garanterad effekt.

Kommissionens förslag

Allmänt om Energikommissionen

Energikommissionens betänkande heter *Kraftsamling för framtidens energi* men behandlar framförallt el. Elproduktion är dock inte isolerat från övrig energiproduktion och hur värme- och transportsektorn utvecklas. Analys av lagda förslags påverkan på energiförsörjningen i Sverige är bristfällig.

Utgångspunkten är varaktigt låga elpriser och lagda förslag inverkar prissänkande vilket torde få konsekvenser för värmemarknaden. Värmepumpar gynnas framför fjärrvärme, vilket torde ge större efterfrågesvängningar och mindre incitament för reglerbar kraftvärmeproduktion. Det finns inga konkreta förslag till hur Sverige ska klara värmeförsörjningen kalla vinterdygn. Kommissionen drar inga slutsatser av den ökande andelen variabel elproduktion. Man nämner lagring av el, och vill vi här lyfta biobränslen som ett billigt och enkelt sätt att lagra energi - utan förluster.

Konsekvensanalyser

Energikommissionens förslag har bedömts var för sig vilket gör att det saknas en sammanhängande konsekvensanalys som fångar interaktioner mellan förslagen och återverknings effekter på samhällsekonomin i stort. Det saknas därmed grund för den bedömning som energikommissionen gör att de föreslagna åtgärderna leder till en ökad samhällsekonomisk effektivitet. Med ett tillräckligt högt

pris på koldioxid inom EU, och ännu hellre globalt, gynnas effektiva förnybara investeringar. Subventioner i Sverige riskerar däremot endast att påverka priset på utsläppsrätter i fel riktning.

Energieffektiviseringsmål

Effektiv användning är viktigt men ytterligare åtgärder som syftar till att minska utsläppen av koldioxid för sektorer som ingår i utsläppsrättshandelssystemet blir emellertid verkningslösa. Lägre efterfrågan på el och utsläppsrätter kommer bara sänka priset och göra utsläpp billigare i andra delar av EU, samt även göra eventuella effektiviseringsprojekt mindre lönsamma. Sveriges sammanlagda konkurrenskraft måste bibehållas, och helst stärkas, så vi inte orsakar ökade utsläpp av växthusgaser utanför Sveriges gränser. Det är endast så Sverige kan vara en förebild för andra länder. Vi behöver agera för största möjliga globala klimatnytta. Det vore olyckligt om vi utformar strategier och styrmedel som hindrar den svenska klimatsmarta produktionen att växa, men låter det vara fritt fram för import. På samma sätt är det dumt att hämma export av klimatnyttiga varor och tjänster. En önskedröm vore väsentligt färre utsläppsrätter, vilket skulle göra klimatsmart energiproduktion kommersiellt överlägsen.

Elcertifikatsystemet

I ramöverenskommelsen framhålls behovet av att styra efter effekt och inte enbart produktion men det följs inte upp av lagda förslag. Elproduktion som levererar effekt när det råder nationell och/eller regional brist bör prioriteras när det gäller stödåtgärder.

Det nuvarande systemet premierar enbart produktion och ersättning erhålls även vid låg efterfrågan. Det behövs en tryggad tillgång på effekt i det svenska systemet för elproduktion. Nuvarande system leder till ett bestående produktionsöverskott som resulterar i låga priser som inte motiverar fortsatta investering i förnybar baskraft. De produktionsformer, såsom el från kraftvärmeverk, som kan erbjuda behovsstyrd tillgång på effekt får ogynnsamma driftsförutsättningar när effektberedskapen inte premieras. Denna utveckling är inte i linje med intentionerna i den breda ramöverenskommelsen. Svenska Trädbränsleförbundet vill här påtala biokraftens fördelar att, inom en 100 procent förnybar elproduktion, kunna leverera både baskraft och balanskraft.

Argumentet mot effektpremiering har sagts vara risk för marknadsinmutning och marknadsdominans. Det är angeläget att söka lösningar som både premierar effekt och undviker mekanismer som kan leda till ökad marknadsdominans och marknadsinmutning. Vi saknar sådana ambitioner i betänkandet.

Det finns risk att svensk export av tillfälligt överskott från omfattande vind- och solesproduktion kommer att överensstämma med de perioder då tilltänkta importländer också har överskott från samma produktionsstyper. Samtidigt kan ändå importbehov kvarstå vid tidpunkter då tillgången är låg och priserna därmed är höga. Det finns inte skäl att förlänga ett system som ger investeringar som inte efterfrågas av marknaden. SVEBIO har i oktober 2015 till Energimyndigheten lämnat "*Förslag om ett reformerat elcertifikatsystem*" som behandlar effektproblematiken. Svenska Trädbränsleförbundet stödjer dessa förslag. Vi anser att det är hög tid att tackla effektproblematiken.

Förnybar el

En mer hållbar elproduktion förutsätter att det finns hållbar råvara från det gröna näringslivet. Primärproduktionen av bioråvara är en viktig grundsten. En ny studie från Lunds Universitet visar att

det finns betydande potential för ökad tillförsel av inhemsk biomassa fram till 2050¹ utan att minska nuvarande leveranser av skogsprodukter eller produktion av livsmedel på åker.

Det gröna näringslivets bidrag för att nå målet om 100 procent förnybar elproduktion liksom målet om noll nettoutsläpp till 2045 är helt nödvändigt. Ju bättre jorden och skogen brukas desto mer råvara kan vi erhålla. Genom traditionell skogsskötsel kan tillväxten i skogen öka och därmed ökar potentialen för substitution av fossil energi. Denna stora² potential bör beaktas och bejakas.

I sammanhanget kan påpekas att vad gäller sysselsättningseffekter så torde fler arbetstillfällen skapas genom skogsenergi än de 0,3 arbetstillfällen per MW vindkraft som anges i betänkandet. Skogsenergi beskrivs ge 250–300 årsverken per TWh i KSLA:s skrift om Förnybar energi³. Med den rationalisering som skett inom skogsbruket kan antas att siffran idag ligger kring 175. Det blir då 3 150 arbetstillfällen, vilket är dubbelt så mycket som vindkraftens antal.

Anslutningsavgifter för havsbaserad vindkraft

Svenska Trädbränsleföreningen förespråkar teknikneutrala styrmedel och vi kan därför inte tillstyrka förslaget att slopa anslutningsavgifter för havsbaserad vindkraft då det saknas samhällsekonomiska motiv för förslaget och då det snedvrider konkurrensen.

Småskalig produktion

En utveckling av småskalig produktion av biokraft kommer ge styrbar el och samtidigt skapa lokal ekonomisk utveckling och sysselsättning.

Forskning

Det finns fortsatta behov av att utveckla biobränslehanteringen från skog till energianläggning men också småskalig likväl som storskalig biokraftteknik med hög elverkningsgrad, exempelvis top-spoolteknik. Effektiv produktion och hantering av bioråvara liksom effektiv biokraftproduktion är en viktig del för att nå målet om 100 procent förnybar elproduktion.

Övriga synpunkter

Det svenska energisystemet

I kapitlet berörs i ett avsnitt biokraftvärmens miljöaspekter. Här framgår dels att potentialen för ökad tillförsel av inhemsk biomassa är möjlig vilket vi inom Svenska Trädbränsleföreningen verkligen kan verifiera.

Därtill anges att *"den viktigaste miljöaspekten för biokraften generellt är huruvida tillräcklig hänsyn tas till biologisk mångfald inom skogsbruket"*. Ett skogsbruk som beaktar alla tre dimensioner av hållbarhet är givetvis avgörande för miljön och Sverige har ett hållbart skogsbruk. Sverige har en skogspolitik och en ägarstruktur som borgar för att den svenska skogen brukas på ett hållbart sätt. Hållbart skogsbruk säkerställs genom svensk skogslagstiftning, miljöbalken och övrig lag som påverkar

¹ Börjesson, Pål (2016), *Potential för ökad tillförsel och avsättning av inhemsk biomassa i en växande svensk bioekonomi*, Lunds Universitet, rapport nr. 97.

² Se t ex. Lundmark, m.fl. *Potential Roles of Swedish Forestry in the Context of Climate Change Mitigation*, Forest, 2014. SKA-15, Skogsstyrelsen. *"Ökad produktion i familjeskogsbruket - analys av tillväxthöjande och skadeförebyggande åtgärder"*, Skogforsk, Arbetsrapport nr 574, 2004.

³ Andersson, K (2013). Förnybar Energi, Sveriges okända gröna revolution. KSLA-tidskrift nr 8.

skogen. Miljömålen för skogen är, så som de följs upp idag, omöjliga att nå ens i teorin. Nuvarande mål är snarare onåbara visioner som i samhällsdebatten bidrar till att skapa en felaktig bild av de positiva värden skogen står för. För på vilket sätt kan svenskt skogsbruk ge lägre nedfall av kväve och svavel och mindre försurning? Av de indikatorer för miljömålet Levande skogar som faktiskt kan kopplas till skogsbruk kan nämnas att andelen gammal skog, liksom andelen hård död ved och mängden häckande fåglar i skogen ökar⁴. Den biologiska mångfalden är inte alls i ett sådant bekymmersamt läge som kan antas när man i betänkandet hänvisar till att miljömålet inte nås. Därutöver kräver bevarande av biologisk mångfald att klimatförändringarna hejdas.

En betydande klimatnytta skapas genom ett aktivt jord- och skogsbruk, då förnybara råvaror ersätter fossila genom substitution. Samtidigt ger det aktiva brukandet ökad tillväxt som leder till ökat upptag av koldioxid. Det är således helt obegripligt varför betänkandet anger att *”på kort sikt ökar koldioxidutsläppen genom avverkning och förbränning av biomassa”*. Så som bland annat ses i SOU 2016:47 och i Naturvårdsverkets statistik av LULUCF⁵ har Sverige en stor inbindning av koldioxid i skogen. Årligen.

Svenska Trädbränsleförningen

Karin Vestlund Ekerby, kanslichef

⁴ SLU Riksskogstaxeringen <http://www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/riksskogstaxeringen/>. Skogsdata 2014, SLU: http://pub.epsilon.slu.se/11512/34/cory_n_nilson_p_150612.pdf samt Rama, D. et al (2017) *”What drives current population trends in forest birds – forest quantity, quality or climate? A large-scale analysis from northern Europe”*. Forest Ecology and Management 385 (2017) 177–188.

⁵ <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Statistik-A-O/Vaxthusgaser-utslapp-och-upptag-fran-markanvandning/>